

ABONAMENTUL:

Pe un an . . . 28.— Cor.
Pe jumătate an 14.— „
Pe 3 luni . . . 7.— „
Pe o lună . . . 2.40 „
Pentru România și
străinătate:
Pe un an . . . 40.— franci.
Telefon
pentru oraș și interurban
Nr. 750.

ROMANUL

REDACTIA

și ADMINISTRATIA
Strada Zrinyi Nrul 1/a
INSERTIUNILE
se primesc la admini-
strație.
Multumite publice și Loc
deschis costă șirul 20 fil.
Manuscriptele nu se în-
napoiază.

Trei dușmani mititei.

De Al. Ciura.

M'am obosit, să mai răsfoiesc printre știrile ziarelor. Chiar revistele ilustrate publică atâtea orori, încât nici nervii cei mai puternici, nu mai pot rezista...

În urma urmei, nici chiar nervii unui om normal nu sunt deadreptul — frânghii de corăbii!

Treci, ca într-o revistă fugară, titlul mai important; te oprești la șirele scrise cu litere mai mari; pe urmă rămâi tot așa de zăpăcit ca mai înainte, exceptând cazul, că știrile din urmă te-au încurcat și mai mult încă.

Revistele ilustrate sunt mult mai expresive. E de ajuns să le răsfoiești, și ochii ți se obosesc, de atâtea orori, ce ți se înfățișează, la fiecare pagină: tablouri din tranșee, oameni trăind o viață de troglodiți în suferanță... soldați înotând în zăpadă până în brâu... și morți și răniți... și iarăș morți și viteji decorați și schingiuiți...

E o serie infinit de lungă... și dacă la aceasta mai adăogi și văduvele și orfanii, rămași fără sprijin, rămâi consternat în fața cataclismului fără păreche chiar în anele sângeroase ale războaielor.

Dar iată, că gândurile posomorite mi se limpezesc. În partea redactată pentru copii, alături de alte chipuri drăguțe, zăresc unul, care mă captivează: „Trei mici orfani sârbi”.

Îi văd alături, doi băieți și o copilă, îmbrăcați în straie de iarnă, zimbând în fața aparatului fotografic, cu acea incomparabilă

candoare inconștientă, pe care numai copiii nevinovați pot să o aibă...

Ce-și pot da ei seamă de măcelul cumplit, ce se deslănțuie în preajma lor? Ei n'au gustat încă din pomul științei — al binelui și al răului — n'au fost membri la „Narodna Obrana”; n'au jurat încă pe capul de moarte; habar n'aveau de iadul, ce clocotia sub picioarele lor, gata să isbucnească în orice clipă.

Iadul a isbucnit.

Flacărele lui uriașe au incendiat lumea întregă, dar cei trei băieți nu-și puteau da seamă nici acum de ceea ce petrecea în jurul lor. Ei adormiau seara, mângându-și jucăriile, șoptindu-și rugăciunile: pentru tata, pentru mama și pentru ei. Și, în vis, vedeau multe din figurile, pe cari le cunoșteau din povestirile bunicăi: îngeri cu albe aripi întinse, ce păzesc pe băieții cei buni; zine îmbrăcate în haine de spumă; pitici cu barba lungă și albă isbind cu ciocanele lor mititele în stâncile peșterilor; smei și bălauri într'aripați, ce varsă foc și pucioasă și-și aruncă buzduganul, cale de șapte poște...

Poate tocmai visau cu acești smei grozavi, când urgia războiului s'a năpustit și peste căsuța lor. Tatăl era plecat de mult pe câmpul de luptă; fratele lor mai mare, deasemeni. Au rupt-o la fugă, și când mama și bunica nu i-a putut duce în brațe, s'au luat de mână și au prins a tropăi cu opincuțele, prin tina desghetată... S'auziau pocnete neîntreprute la spatele lor și vâlvătaia caselor aprinse le trimetea lumini însângerate. Era o îngheșuală cumplită. S'auziau ragete de vite, nechezări de cai, țipete de femei speriate și scâncete de copii treziți din somn și porniți la goană...

Și, în vâlmășala aceea s'au pomenit, deodată, singuri, ținându-se de mână. Au început atunci să țipe, plângând cu sughituri: „Mamă! Mamă!... Bunică!” Dar oamenii treceau grăbiți pe lângă ei și mama lor nu se mai vedea din învălmășeală. Ei stau, de marginea drumului, ținându-se de mână, până a trecut întreg convoiul, și când nu mai era nimeni, au început să plângă.

Se revarsă de zi.

Frățiorul cel mai mare le-a spus atunci, să nu se supere; vor merge iar acasă, căci el cunoaște drumul.

Au pornit toți trei cu gândul să-și rotească rugăciunea de dimineața, să bea apoi lapte, și să se joace în ograda lor, ori să asculte poveștile bunicăi.

Dar cu cât se apropiau mai mult de sat, cu atât auziau pocnete tot mai asurzitoare. Flăcările se înălțau până la cer și fumul caselor aprinse pătrundea până la ei. Dela o vreme li s'a părut, că în fața lor aleargă oameni mulți, cu puștile în mână, răcnind ca smei din poveste.

Atunci s'au speriat și ei și și-au zis: „S'o luăm la fugă”!

Și au fugit, ținându-se unul de altul, până n'au mai putut fugi, și s'au adăpostit apoi sub un pod.

Simțeau acum, că sunt în primejdie. Au-uziau, cum oamenii fug în goană peste pod, deslușiau tropotul copitelor și uruitul greoiu al carelor.

Ei stau pitiți în ascunziș, oprindu-și răsuflarea și, strângându-se tot mai mult în deolaltă, ca să se încălzească.

Sgomotul încăierării se auzia tot mai de-

Mii de inși

binecuvântă mijlocul nutritor de întărire

„Kárpátia“

care în decurs de 3—4 zile încetează cea mai crâncenă tuse.

„KÁRPÁTI” e un mijloc excelent contra boalelor de astmă, răgușeală, constipație, precum și la boale de gât, — plămâni și stomac.

Efect sigur, deja la prima încercare.

1 sticlă de 350 grame cor. 3.— 1 sticlă de 700 grame cor. 5.—

De vânzare la:

Victor Hosszu, Brașov

str. Claustrului Nr. 16.

(Ho 1846—30)

Aviz!

La pepinieria „Domeniului din Bobâlna” se află de vânzare în primăvara a. c. următorii altoi de viță americani și viță americană.

20.000 buc. altoi de vie de un an cl. I. altoiți pe Rip. x Port. (Gloir de mont Pelier) cu rădăcină din următoarele varietăți. Jardovan Uriș, Furmint, Oporto negru, Madeleine Royal, Royal-Wineyard, Chasslas alb, Chasslas roșu, Muscat-ottonel, Slancamenca și mestecată, cu 160 cor. per 1000 buc.

5000 buc. viță americană nealtoită cu rădăcină de un an cl. I. Rip. x Port. (Gloir de Mont Pelier) cu 10 cor. per 1000 buc.

100.000 buc. viță americană nealtoită fără rădăcină cl. I. Rip. x Port. (Gloir de Mont Pelier) în lungime de 120 cm. și dela 6 mm. în sus groasă cu 15 cor. per. 1000 buc.

100.000 buc. viță americană nealtoită fără rădăcină cl. I. Rip. x Port. (Gloir de Mont Pelier) în lungime de 40 cm. și dela 6 mm. în sus groasă, cu 5 cor. per 1000 bucăți.

50.000 buc. viță americană fără rădăcină cl. I. Rip. x Berlandier nealtoită în lungime de 40 cm. și dela 6 mm. în sus groasă, cu 6 cor. per 1000 bucăți.

Atât altoi de vie cât și viță americani e foarte frumoasă, binedesvoltată și neatinsă de ghiață, varietățile sunt curate pentru cari garantăm.

Doritori de-a cumpăra să se adreseze la jos semnata administrație, unde vor afla și condițiunile de vânzare.

Administrația:

„Domeniului din Bobâlna”
up. Szászváros (Hunyad m.) Bâbolna

CA UCENIC

află loc un tânăr din familie bună, absolvent de cel puțin 2 clase gimnaziale ori reale, care posedă afără de limba română și cea maghiară la firma

TRAIAN BAICU, comerciant
Zalatna (com. Albei Inf.)

(Ba 2413—3)

parte; ei se simțiau mai ușorați acum, se astrinseră mai aproape într'un ungher, și adormiră.

Când s'au pomenit, soarele era aproape de asfințit. Le era frig, și nu mai puteau de foame.

Au ieșit din ascunzișul lor și au încercat să ia drumul către sat. Dar se opriră în curând, căci la marginea drumului întâlneau o grămadă de morți și, alături de ei, mulți răniți, ce se văitau în gura mare.

Au rupt-o la fugă peste câmp și au început să țipe și să strige după ajutor.

Prin ceața inserării, deslușiră lumina unui foc. Ei o luară într'acolo, speriați de întunecul, ce se cobora peste lume.

Aci deteră de soldați de ai noștri, cari, cu gândul la copiii lor de acasă, îi primiră bine; le deteră de mâncare și îi culcară apoi pe micii dușmani nevinovați, alături de ei, pe paie din șanțuri.

Și așa s'au adăpostit cei trei orfani sârbi, până ce au ajuns mai apoi într'un asil de copii, unde se împărtășesc de cea mai bună îngrijire.

Privind chipul celor trei băieți zimbitori, alături de soldații noștri, ce zimbesc și ei, uiți pe o clipă ororile războiului; uiți flagelul ce băntuie peste omenirea nenorocită, dela un pol la altul, și sentimentul dumnezeesc al milei și al păcii și se trezește iarăși, dintr'un ungher uitat al sufletului.

Pe o clipă te simțesti elevat sufletește, când vezi că soldații cei îmbrăcați în zale războinice din creștet până în călcâie, sunt și ei oameni, cu inima caldă, chiar și pe câmpul de măcel, unde ei se sfâșie ca fiarele și viețile se prăbușesc și se sting cu miile în câteva clipe, ca niște biete luminițe de ceară uitate pe un mormânt, în sufletul cutropitor al vijeliei.

Și alte tablouri luminoase și se înșiruie, tot așa de mângâitoare, din peisajul stropit de sânge, înecat de fum și ciuruit de gloanțe.

Îți amintești, cum în ziua Invierii, focul omoritor s'a curmat deodată. Dușmanii au

ridicat din șanțuri o tablă mare de carton, pe care au scris, cu slove chirilice: „Hristos a înviat!” Ai noștri au răspuns: „Adevărat, că a înviat!” și au conținut din pușcat. S'au închinat, în dimineața aceea, cu ochii plini de lacrimi, în fața zilei mărite a Invierii; și în rugăciunea lor s'au gândit la cei de acasă — și au plâns...

Sentinelele aduceau un subofițer rus, legat la ochi, purtând în brațe un coș plin de toate bunătățile: ouă roșii, pâne sfântă și sticle cu vin, alături de o scrisoare: „Dorim sărbători fericite dușmanului viteaz”. Trimisului i s'a luat legătura dela ochi; el s'a oprit în fața comandantului, isbindu-și pintenii și oferind coșul cu daruri, salutând.

Comandantul îi întinse mâna, îi mulțami și-l puse apoi la masă, să-l ospeteze. Și când s'a înapoiat l-a încărcat și el de daruri.

Tablouri de aceste — ori cât de sporadice ar fi — ne mângâie și ne ridică sufletește.

Ele sunt oazele binecuvântate, cu apă răcoritoare și umbră de palmieri, în imensitatea pustiului; dovezile cele mai eclatante, că cu toată furia deslănțuită a războiului, — cu toate ororile, ce se săvârșesc pretutindeni — soldații păstrează, sub zalele lor războinice, o inimă, ce bate la fel cu a oamenilor celor mai iubitori de pace.

Suferințele și grozăviile acestui războiu vor curăți tot mai mult această inimă omească, de cultul căreia ne-am îngrijit așa de puțin până acum.

Ea va avea să schimbe, la timpul său, temelile lumii viitoare și să alcătuiască de așa noua clădire a societății omenești, încât astfel de măceluri îngrozitoare să nu se mai poată nici închipui măcar.

Fericiți ceice vor ajunge să vadă acest grandios răsărit de soare, pentru ivirea căruia s'au vărsat mări de sânge și oceane de lacrimi!

Prelungirea serviciului de glotași.

Lărgirea serviciului de glotași și asupra celor în vârstă dela 18 până la 42 de ani și asupra celor în vârstă dela 43 până la 50 de ani. — Impărțirea cetățenilor ungari la corpurile de armată ce se întregesc din Galiția și Bucovina.

Arad, 21 Aprilie.

Guvernul a depus pe masa Dietei un proiect de lege despre lărgirea serviciului de glotași și asupra tinerilor de 18 ani precum și a bărbaților dela 43 până la 50 de ani.

Prima clasă a glotașilor o vor forma cei dela 18 până la 42 de ani; a doua clasă cei dela 43 până la 50 de ani.

Guvernul a mai depus un proiect de lege după care cetățenii ungari obligați la gloate după cum va cere **trebuința** neapărată și pentru timpul trebuinței să poată fi împărțiți la corpurile de armată **comune** ce se întregesc din Galiția și Bucovina.

Această imputernicire va fi în vigoare numai în vremea cât va ține războiul ce e în **curgere** și în primul rând vor fi împărțiți glotași a căror limbă maternă (a maicei) e una din limbile ce se întrebunțează la numitele corpuri de armată.

Dispoziții analoge vor intra în vigoare și în Austria printr'un decret împărătesc.

Un erou român.

Vasile Ban*).

Biroul de presă al ministerului ces. și reg. de războiu ne trimite următorul comunicat:

„O pildă de vâjnosie, de curaj de moarte și de credință fără păreche ne oferă istoria patrulei unui soldat simplu, care fapt i-a adus acestuia cea mai înaltă distincție, care se poate da unui soldat de rând: **medalia de aur pentru vitejie.**

Regimentul ardelean de infanterie Nr. 31 se afla în luptă cu Rușii. Într'una din zile venise ordinul,

*) Ziarul nostru a publicat mai de mult un foarte frumos articol de fond despre acest erou, scris de distinsul nostru colaborator d. profesor Al. Ciura. — N. R.

La „Librăria Concordia”

Arad, str. Deák Ferenc nr. 20

se află de vânzare cărți de rugăciuni, bisericesti, literare, populare etc. etc.

Al. Cazaban. Ce nu se poate spune	2—
Gonstanța Hodos. Martirii	150
Cles Payot. Educația Voinței	2—
uuy de Maupassant. Inima noastră. Ro	
Nuvele și schițe	150
1000 doine, strigături și chiuituri ce să obicinuesc la jocurile și petrecerile noastre populare	80—
N. Bălcescu. »Istoria Românilor sub Mihai Vodă viteazul«	2—
Stendhal (Henry Beyle) »Despre amor«	
Traducere de G. A. Demetrescu. (Bibl. pentru toți nr. 902—906	150
Mihail Eminescu. »Viața și opera sa«, de văjător. Prețul	—50
Culegere de cântări bisericesti legată	—30
Mărgăritarul sufletului. Carte de rugăciuni și cântări întocmită pentru tre-	
N. Zaharie. Ediție de lux	4—
bunțile vieții. Legată simplu Cor. 1—	

în piele 3-20 Cor. în catifea	560
Micul mărgăritari sufletesc. Cărticică de rugăciuni și cântări. Legat	—45
Icoana sufletului Carte de rugăciuni și cântări bisericesti. Legată 1— Cor., legată în catifea	560
Măntuirea sufletului. Carte de rugăciuni legată	—80
G. Rotică. Poezii	2—
E. Revent. »Cântecul neamului«. Poezii N. Zaharia »Sentimente, pasiuni«. Patriotismul. Bunătatea. Răutatea. Malitiozitatea. Amiciția. Disprețul. Afinitatea su-	
Acaftistul Preasfintei Născătoare de Dumnezeu și alte rugăciuni. Legat în piele brună 5-20. Legată în os alb	10—
Patima și moartea Domnului și Măntuitorului nostru Isus Hristos. Legată în pânză, aurită	2—
Visul Născătoare de Dumnezeu. Legată Rugăciunile școlarilor și cântări bisericesti alese și întocmite de N. Ștef în-	
Dimitrie Onciul. »Din Istoria României«.	—95
Th. D. Speranția. »Anecdote de post	125
Povăfuitor la împărăția cerurilor	—60
General Al. Candiano Popescu. »Războiul neatârării«. Asaltul și luarea Griviței	
N. Pora. »Între viață și moarte«. Nuvele	2—
Ecatarina Pitș. »Poezii.«	150
Culegere de diferite cântece cuprinzând	

hore, doine, sârbe cântece de petrecere, marșuri, serenade, cântece populare și diverse	—70
Contribuțiuni istorice privitoare la trecutul Românilor de pe pământul crăiesc. Carte edată la inițiativa și sub îngrijirea dlor: Dr. Ilarion Pușcariu, Ioan de Preda, Dr. Lucian Borcia, Dr. Ioan Lupaș, Dr. Ion Mateiu și Dr. Silviu Dragomir	4—
Dumnezeu și alte Acaftiste și rugăciuni foarte evlavioase și de folos. Legat frumos	175
Acaftistul Preasfintei Născătoare de Dumnezeu și alte rugăciuni Legată frumo-	160
Legat în piele roșie	320
biciclist«	1—
N. Nicolaescu și G. Stoescu. »Călăuza stuparului«. Cu peste 120 figuri	3—
Minerva Cosma. »Album de broderii și țesături românești	16—
Maria Cioban. »Scrisori către eleve«	1—
N. Iorga. »Viața femeilor în trecutul românesc«.	175
O. Goga. »Din umbra zidurilor«. Poezii	2—
Acaftistul prea sfintei Născătoare de A. Cotruș. Poezii	1—
Ion Dragoslav. Nuvele	250
fletească. Resemnarea. Lașitatea. Timiditatea. Sinceritatea. Gelozia. Cor. 2—	
ediție de lux	250
Caton Teodorian. »Povestea unei odăi«.	2—

ca să se constate, dacă dușmanul se mai află în șanțurile sale și în ce număr era acolo. O încercare primejdioasă și foarte grea, căci patrula avea să se furișeze până în nemijlocita apropiere a pozițiilor dușmane pentru a-și putea împlini însărcinarea. Având în vedere grija Rușilor, cari trăgeau din șanțurile lor asupra fiecărui cap, care se ivea din șanțurile noastre, însărcinarea patrulei noastre a fost un adevărat drum spre moarte.

Comandantul companiei a explicat mai întâi soldaților săi primejdiile legate de această chemare, apoi a invitat să se anunte acei, cari vreau de bună voie să facă parte din patrulă. Cu liniște în suflet, ba chiar cu bucurie s'au anunțat toți. Sub comanda caporalului Schuster s'a compus apoi o patrulă din cei mai sănătoși și curajoși soldați.

Din această ceată făcea parte și infanteristul Vasile Ban, un ostaș simplu dar viteaz, care s'a dovedit întotdeauna cel dintâi, când era vorba de-o încercare îndrăznească. Patrula pornind la drum, se apropiase, nesupărată, până la 300 pași de dușman. Oprindu-se, infanteristul Vasile Ban se furișă singur până la rețelele de drot din fața șanțurilor rusești.

În momentul acesta patrula a fost observată de Ruși, cari începură să tragă din toate părțile asupra soldaților noștri. Infanteristul Ban, care era cel mai aproape de dușman, era cel mai expus focului ucigător. Un glonț i-a sfărțicat mai întâi cingătoarea de care atârnavă magazinele cu patroane. Ban nu-și pierdu însă sângele rece ci își destăcu cingătoarea și își vârî patroanele în sacul de pâne. Alte gloanțe îi sfărțicară cămașa și pantalonii. Pentru a scăpa din ploaia de gloanțe Ban, stând lungit pe pământ, își săpă, cum putu, o groapă în pământul înghețat, în care rămase timp de 6 ceasuri, până se întunecase.

Folosindu-se de întunec a început să se retragă, deși era luat la țintă și urmărit de patru Ruși, cari îi purtau Sâmbetele. În retragerea lui a dat în curând de trupul mort al unui camarad al său, care făcuse parte din patrula aproape cu totul nimicită. Ban nu voia să lase armele mortului în stăpânirea Rușilor și astfel luând mortului pușca și cingătoarea împreună cu baioneta își continuă drumul, până ce dădu de un alt membru al patrulei, infanteristul Lazascu, care zăcea rănit.

Acesta trebuie scăpat din prinsoare — își zise Ban. Luă deci pe camaradul său pe spate și încărcat cu această nouă sarcină porni pe deal în jos spre șanțurile regimentului 31. Cu totul istovit sosi în cele din urmă în șanțurile noastre, unde depuse pe infanteristul Lazascu și armele celui mort.

La 300 pași dela șanțurile dușmane zăceau însă trupurile neînsuflețite ale celorlalți patru bravi soldați ai patrulei. Faptul acesta îl neliniștea pe Ban, căci el nu voia să lase în mâinile Rușilor nici măcar trupurile moarte. Reculegându-se de suferințele îndurate se prezintă în fața comandantului său cu rugarea să-i dea ajutor, ca să aducă pe cei morți acasă. Însoțit de trei camarazi curajoși Vasile Ban părăsi din nou șanțurile și porni spre pozițiile dușmane, unde îl pândea moartea.

În drumul primejdios ei dădură mai întâi de

cadavrul comandantului patrulei, caporalul Schuster. Rușii înaintaseră deja până la locul acesta, căci mortului îi luaseră tot ce avea la el. Mortul tu dus în șanțurile noastre.

Deoarece însă transportarea celorlalți morți devenise anevoioasă, s'au trimis soldați sanitari cu tărghi pentru a-i aduce. Vasile Ban se anunță din nou, că vrea să conducă și pe soldații sanitari.

Pentru a treia oară făcu drumul primejdios și și de astădată el a reușit să se întoarcă teafăr, aducând trupurile celor trei camarazi morți. Deabia acum, după ce știa la loc sigur trupurile camarazilor săi, Vasile Ban, acest om simplu dar cu inimă credincioasă și eroică, s'a pus să-și odihnească trupul corp”.

O mamă a răniților.

— Scrisoarea unei brave românce din Croația. —

Poșta ne-a adus următoarele rânduri frumoase și dragute dela o însuflețită româncă care în prezent ca o adevărată mamă îngrijește și mângăie pe iubiții noștri eroi cari zac pe patul durerilor într'un spital din Zagreb (Croația):

Zagreb, 6 Aprilie 1915.

Mult onorată Redacțiune!

Cu numărul d-v. bogat și frumos. de Paști, pe care mi l-ați trimis pentru dragii mei voynici bolnavi am dus o mare bucurie în spitalul din școala capitlului, în care sunt 3 Români foarte singuri și dornici de tot, ce e românesc.

Vă mulțamesc din inima-mi toată și'n numele flăcăilor noștri dragi, și n'am cuvinte destule a Vă spune, cât mi-au plăcut, și mie și lor, arti-colii toți, poeziile toate din acest număr valoros, de nădejde-dătător, de care hărnicia și iubirea d-voastră de neam și mila Românilor cu dare de mână și de inimă, ni-au făcut parte!

Să trăiți minunații noștri domni dela „Românul”.

Deie vânt de primăvară peste dorurile noastre, ca'n adierea lui acest crâncen războiu să se sfârșească; se mișcă lin tricolorul, cu care junii noștri eroi au plecat de prin orașe, de prin sate, de pe stână, din adâncimile minelor de fier, de sare, de aur, de aramă, de cărbuni, din țara asta plină de belșuguri și de neajunsuri plină încă, ca să ni se ivească un viitor mai bun! Fluture încurând acest vânt pânzele tricolorului, dus cu curățenia sufletului neprihănit, readus în glorie, ca prorocul vazei și fa-lei noastre poetul să fie, când cântă:

Cu soarele în creștet pornește tricolorul,
Și goarnele răsună și inimile bat,
Cu ochii plini de lacrimi s'oprește trecătorul,
Un frate scump el vede în ori și ce soldat,

Și toți sunt mari în clipa, când trece tricolorul!
Ce mari sunt toți acuma! Drapelul zdrențuit
E mult mai sfânt ca pânza bogată din altar,
Nu fumul de tămâie, și nu sfințitul dar
Al cuminecătorei cu roșu-i l-au stropit
Ci sângele atâtor Christosi ce s'au jertfit!

Drapelu-i mărturia isbânzilor trecute
Nădejdea cea de mâne și visul ne'ncetat...

(Eftimiu.)

Cu mii de salutări conaționale Vă strâng
mănușile dcnunilor dela „Românul”.

Excelsior!!!

Alexandrina Matheiu.

Războiul.

Telegrame oficiale.

Biroul telegrafic ungar ne trimite spre publicare următoarele telegrame oficiale:

Budapesta. — Se comunică dela cartierul general: Situația pe întreg frontul e absolut neschimbată. Pe alocurea s'au dat lupte de artilerie.

Berlin. — Se comunică dela marele cartier general: Pe frontul apusean: În Champagne atacul nostru de tranșee a progresat. În Argonne s'a prăbușit un atac francez dat împotriva pozițiilor noastre dinspre miază-noapte dela Le Tour de Paris. Duelul de artilerie dintre Meusa și Mosella numai în unele puncte a fost violent. Un atac francez la Flirey s'a prăbușit de focul bateriilor noastre. În ținutul Croix des Carmes, după aruncarea în aer a câtorva blokhausuri trupele noastre au pătruns în poziția dușmanului pricinuindu-i mari pierderi.

În ciocnirile ce s'au dat înspre apus dela Avricourt prin asalt am recucerit satul Embennenil, după ce mai nainte îl evacuasem provizor.

În Vosgi un atac francez dat împotriva înălțimilor Sillacker spre apus—miazănoapte dela Metzeral s'a prăbușit cu foarte mari pierderi pentru vânătorii alpini francezi. Năvălind înainte pe coasta dinspre răsărit—miază-noapte a înălțimei Hartmannsweilerkopf am cucerit un teritor de câteva sute de metri.

Pe frontul răsăritean: Situația pe frontul răsăritean e neschimbată.

Constantinopol. — Se comunică dela cartierul general: Pe frontul din Caucaz luptele ce se dau de vre-o 3—4 zile în ținutul Mylos s'au sfârșit cu bine pentru noi. Am respins dușmanul la hotar. Ieri o flotilă de torpiloare a încercat să se apropie de strămoșia Dardanelelor. Am putut stabili cu siguranță, că focul bateriilor noastre a lovit 2 vase torpiloare, dupăce apoi flotila dușmană s'a retras. În drumul său de patrulare un aeroplan al nostru a aruncat la Tenedos bombe asupra unor vase dușmane; cu tot focul dușmanului aeroplanul nostru s'a întors nevătămat.

și turcii	4—
Ioan Russu-Șirianu. »Schite și nuvele inedite«	1-25
Darv. Cr. Voiculescu. »Insemnările unui I. Ursu, prof. universitar »Stefan cel Mare Em. Grigorovitz. »Cum a fost odată«.	
Schite din Bucovina, cu 84 ilustrațiuni	2-80
Em. Grigorovitz. Schitul Cerebului	1—
Dim. Cantemir. »Descrierea Moldovei«	1-90
Gustave Flaubert. »Salambo«. (Roman istoric. Trad. de Ludovic Dauș	2—
M. Sadoveanu. »Amintirile căprarului Gheorghită	2—
Victor Eftimiu. »Poemele singurătății« (Poezii)	2—
Alexandru Ciura. Foiletoane	1-60
I. Slavici. Povestii	1-50
Ion Creangă. Opere complete	2—
Ion Pillat. »Eternități de-o clipă. Poezii	2—
Ion Gorun. Lume năcăjită. Povestiri	2—
Guy de Maupassant. Povestiri alese. Traduceri de M. Sadoveanu	2—
A. C. Cuza. Naționalitară în artă. Principii, fapte, concluzii	1-50
man	2—
G. Coșbuc. »Fire de tort«. Poezii	3—

Caton Theodorian. »La masa calcului«	
Simion Popescu, profesor. Contribuțiune la munca pentru ridicarea poporului. (Scrisori către învățători, preoți și către cei ce vor să-și cunoască neamul). Lucrare premiată de Academia Română.	200
Versuri alese. Poezii populare. Poezii de dragoste ș. a. Poezii cătănești. Poezii religioase morale. Adunate de Ioan I. Ciurcu.	— 63
Doine și strigături din Ardeal de Dr. I. Iarnik și Andrei Bârseanu	1—
Balade populare. Din gura poporului bănațean. Culese de Gheorghe Cătană, învățător	— 60
»Cantorul bisericesc« sau cuprinsul vechernei, utreniei și liturgiei pe 8 glasuri, împreună cu rânduiala serviciului bisericesc. Aranjat de învățătorul George Bugigan. Prețul: broșat Cor. 10—, legat în pânză 12—, în piele	14—
Carte de rugăciuni pentru folosul și mângâierea fiecărui creștin. Intocmită de ierodiaconul Damaschin din Sfânta Mă-	
Cântece religioase morale și un bun sfat	— 50
M. Sadoveanu. »Oameni și locuri«	2—

»Priveliști Dobrogene«	2—
Al. Vlahuță. »Dreptate«. Nuvele	2—
Bucura Dumbrava. »Haiducul«	2—
de Arhierul Sofronie Craloveanu	4—
M. Sadoveanu. Povestiri din războiu	2—
Thomas Carlyle. Eroii, cultul eroilor și eroicul în istorie. Traducere din limba engleză de C. Antoniadă dr. în filozofie. Prețul	2—
Em. Grigorovitz. »Chipuri și graiuri din Bucovina«. Ilustrațiuni de N. Bran	2-50
Noul așezământ. Legată	1-20
Epistolia Domnului nostru Isus Hristos	— 20
Cele 8 glasuri sau Octoiul cel mic. Legat 1,50, 1,60 și	2—
Noul Testament. Partea întâia. Evangheliile după Mateiu, Marcu, Luca și Ioan, P. Dulfu. »Gruia lui Novac«	1-50
năstire Sinaia. Legată	2-50
legată în piele roșie	5—
Noul Testament al Domnului și Mântuitorului nostru Isus Hristos	— 70

La 17 Aprilie torpilorul nostru „Timur-Hissar” a atacat cu succes pe Marea Egee vasul de transport englez „Manitou”.

Amiralitatea engleză recunoaște scufundarea a 100 soldați ai vasului. După atac torpilorul nostru a fost urmărit până la Chios de către încrucșătoare și torpiloare distrugătoare engleze. Personalul lui „Timur-Hissar” a aruncat în aer vasul ca să nu ajungă în mâinile dușmanului. Personalul a fost primit în mod prietenos de către autoritățile din Chios. Pe celelalte fronturi nu s'a întâmplat nici un fapt mai de însemnătate.

Trupele rusești se odihnesc.

Paris. — Corespondentul din Petrograd al ziarului parizian „Le Temps” scrie că operațiunile pe câmpul de luptă dela ost sunt împedecate, topindu-se zăpada. Dar luptele ar fi încetate și fără de aceasta, căci trupele au lipsă de odihnă și vor fi din nou grupate.

Rușii mai au rezervă de 3 milioane oameni.

Geneva. — „Journal de Geneve” prețuește rezervele Rușilor la 3 milioane oameni, iar ale Francezilor la un milion și un sfert.

Rușii se pregătesc să atace Bosforul și Dardanelele.

Milano. — Corespondentul de războiu Magrini anunță din Petrograd, că Rușii fac mari pregătiri pentru ca să atace Bosforul și Dardanelele. În Odessa, Sebastopol și Nicolaievsk stau gata în acest scop 3 corpuri de armată, iar în Sebastopol au fost concentrate 150 vapoare de transport. La sfârșitul lui Aprilie flota rusească se va mări cu un iperdeadnought, iar la sfârșitul lui Maiu cu un alt colos de mare.

Tratative amicale între România și Bulgaria.

București. — Din Sofia se anunță: Dnevnik e informat că între guvernul român și cel bulgar au fost reluate tratativele cu scop de înțelegere în chestiile politice externe a celor două state. După informațiunile lui Dnevnik, guvernul bulgar a inițiat tratativele dorind ca înțelegerea să se poată încheia cât mai curând.

Bombardarea orașului St. Die.

Lyon. — „Le Pogres” anunță că St. Die a fost Joi din nou bombardat. Asupra orașului au căzut granate de calibru 8 și 9, dar cea mai mare parte din ele n'au explodat și au pricinuit numai pagube materiale.

Rușii aruncă bombe asupra Insterburgului.

Berlin. — „Berliner Tageblatt” anunță, că Luni dimineața la orele 9 un aviator rus a aruncat 4 bombe asupra Insterburgului. Bombele au omorât o femeie și au rănit grav un copil de 14 ani. Dealtcum bombele au pricinuit pagubă materială foarte puțină. Avitorului i-a reușit să scape neatins de focul ce s'a deschis asupra lui.

Rușii repară forturile Przemyslului.

„Glas Narodna” anunță din Przemysl: Transportarea prizonierilor din Przemysl s'a terminat, iar acum Rușii duc în cetate ziua și noaptea munițiune și alimente și lucră cu zor la repararea forturilor. Ei restaurează mai cu seamă forturile spre râul San, reconstruind aci zidurile pancerate. Ei fac încercări de altcum să ridice din San și materialul de artilerie scufundat în râu de artileria austro-ungară.

Audiența ministrului Somino.

Roma. — Ministrul de externe Sonnino a fost primit în audiență specială de regele Italiei.

Inmormântarea victimelor din Podgorița.

Milano. — „Corriere della Sera” primește din Cetinje: Victimele bombelor aruncate de aviatorii austro-ungari, asupra Podgoriței au fost înmormântate ieri, Marți. La înmormântare au fost de față regele, moștenitorul și miniștrii. Au fost omorâți și răniți de bombe austro-ungare 105 oameni.

Luptele Italianilor în Tripolis.

Milano. — „Corriere della Sera” primește din Tripolis: După știrile sosite la comandamentul cercului Gobeli, numeroase trupe de răsculați neliniștesc caravanele ce merg spre Misda. Comandantul a hotărât trimiterea unei armate expediționare pentru pedepsirea răscu-

laților. Cu conducerea acestei armate compusă din soldați italieni și indigieni a fost încredințat colonelul Gianinazzi. În drum s'a alipit la armata aceasta căpitanul Testafuochi cu trupele sale. Coloana întreagă a înaintat cam până la 50 kilometri depărtare de Misda. Dar deabia au început să-și ridice tabăra aci, și un foc violent și des de puști i-a întâmpinat din depărtare. Intre soldații indigieni a izbucnit panică, încât nu s'au putut folosi de ei. Soldaților italieni le-a reușit însă însfârșit totuși să-i respingă pe răsculați. De partea Italianilor au fost răniți aproape toți ofiterii, chiar și colonelul. Au căzut 6 soldați albi și 100 de Libieni.

INFORMAȚIUNI.

Arad, 21 Aprilie 1915.

Războiul și neutralii.

*Se stopește Europa
De vre-o zece luni incoace
Când e unul de asupra
Când cellalt pe burtă zace.
Dar de-o biruință 'ntreagă
Incă, nene, nici pomână,
Și de-o merge-așa într'una
Nu se gată până 'n toamnă
Ceea ce n'aș vrea să fie, —
C'o îi 'ntreg războiul ăsta
Ca treaba lui Irimie....
Și stârșitul o să fie
Nu pace prin biruință,
Ci de silă, de nevoie
Prin egală neputință.*

HARALAM CĂLAMAR.

Sedința camerei. În sedința de ieri a camerei ungare după raportul președintelui Beöthy, care aduce la cunoștință camerei răspunsul arhiducelui Frideric la telegrama ce i s'a trimis, membrii guvernului au depus pe biroul camerei mai multe proiecte de legi: Primul ministru contele Ștefan Tisza proiectul despre *prolungirea mandatelor deputaților și despre întregirea legilor excepționale*; ministrul de finanțe Eugen Balogh despre *reforma procedurii judecătorești privitoare la alegeri, despre responsabilitatea pentru averea trădătorilor de patrie, despre abuzurile la liferarea pentru armată și despre amânarea plății cauziunilor din partea ziarelor*; ministrul de comerț baronul Ioan Harkányi prezintă mai multe rapoarte; ministrul de honvezi, Samuil Hazai proiectul despre *reforma legii privitoare la glotași*; ministrul de finanțe Teleszky proiectele despre *prolungirea convenției financiare cu Croația, despre înființarea unei bănci centrale și despre îndemnzare pe 6 luni*; ministrul de interne Ioan Sándor proiectul despre *dreptul electoral municipal*.

Președintele Beöthy propune că pentru lucrările comisiunilor să se stabilească un timp scurt și astfel sedința viitoare să aibe loc Joi în 22 curent Deputatul Rakovszky cere ca să nu li se restrângă membrilor dreptul de interpelare, ivindu-se în cursul pauzei parlamentare mai multe chestii, cum e de pildă și schimbarea la conducerea ministerului de externe și face propunere ca să se țină sedință și Marți și Mercuri, în cari să se poată face interpelări. Contele Tisza asigurându-l că nu are de gând să restrângă dreptul de interpelare al membrilor și acceptând ca și în sedința de Joi să se poată face interpelări deputatul Rakovszky își retrage propunerea. Camera primește programul de muncă propus de președinte. După încă câteva lămuriri date de primul ministru și președintel: Beöthy, sedința s'a terminat la orele 12 fără un sfert.

Pătănia reginei Maria a României. Cetim în ziarele din București: M. S. regina Maria, a suferit o mare neplăcere zilele acestea. Vizitând monumentele istorice și diferite biserici, regina s'a dus și la capela ospiciului de nebuni. Doctorul Gerota i-a propus atunci să viziteze și ospiciul. Cum M. Sa a răspuns că având să

meargă și la alte biserici, nu dispune de timp, drul Obreja a insistat să intre cel puțin în sala de lucru a alienaților mai puțin periculoși.

Regina a cedat acestei stăruințe.

Cum a intrat însă în sală, un nebun, cel mai voluminos din toți, s'a repezit la suverană și a apucat-o în brațe vrând s'o sărute.

Atât de puternic își înclăstase nebunul mâinile și atât de tare o strângea încât M. Sale i-a venit rău, fiind aproape sufocată și fără ca cei de față s'o poată smulge. A trebuit să intervie zece gardieni ca să desclăteze mâinile înflăcăratului internat.

Faptul a impresionat adânc pe cei de față.

Cine știe despre Todor Brădeanu stegar (Fähnrich) în regimentul 33 de infanterie din Arad, compania 3, care plecase pe câmpul de războiu acum 4 luni, unde se găsește? Tatăl său Todor Brădeanu în Pâncota (com. Arad) roagă pe toți aceia cari știu unde se găsește fiul său, să-i dea această de știre.

Corespondența cu prizonierii de războiu. Orice comunicație postală cu prizonierii este scutită de taxe. În colțul de sus al adresei, în loc de a lipi marca postală, se înseamnă cuvintele: *pour prisonier de guerre*. Scrisorile pentru internați însă trebuie francate, iar sub marcă se scriu vorbele: *pour interné*. — Scrisori nerecomandate deschise și cărți postale se pot trimite prizonierilor de război în Rusia, Serbia, Muntenegru, Marea-Britanie, Franța și Japonia. Dacă nu se cunoaște orașul adresatului, este de ajuns să se scrie numele țării unde se află ca prizonier (d. ex.: Russie, Serbie, Montenegro șcl.). — Mandate postale se expediază pentru prizonieri în Rusia, Marea Britanie, Franța, Japonia și Serbia; în aceasta din urmă pe blanchete internaționale cu suma socotită în lei și bani, iar în țările celelalte cu suma socotită în franci și centime la adresa: „Au Controle Général de Postes, a Berne”. Mandatele pentru Serbia se adresează la „Külföldi postaltalványok kicserelő hivatala, Budapest”. — Scrisori cu bani nu se expediază prizonierilor de război. — Pachete li se pot trimite în Rusia-europeană și aziatică, Franța și Marea Britanie, până la 5 kgr. și pe responsabilitatea trimițătorului. Pachetele au să cuprindă numai haine, albituri sau alte lucruri pentru trebuință personală; scrisoare trimisă în pachet nu se admite. Declarațiuni vamale se cer în 2—3 exemplare. — Telegramme se primesc deocamdată numai pentru prizonierii de război aflători în Rusia, Serbia și Muntenegru. Internaților nu li se pot da telegramme, iar pachete numai în Rusia și Marea Britanie.

Ultima oră.

INCORONAREA REGELUI FERDINAND AL ROMÂNIEI.

București. — Incoronarea regelui Ferdinand a fost fixată pentru ziua de 10 Maiu. În vederea acesteia, la arsenalul nostru se lucrează cu multă activitate, ziua și noaptea, la pregătirea focului bengal și artificilor, pentru sărbătorirea evenimentului.

TRIPLA ÎNTELEGERE FACE MARI PRESIUNI ASUPRA GRECIEI.

Berlin. — Din Milano se anunță că tripla înțelegere face încă presiuni asupra Greciei, spre a o determina să iasă din neutralitate.

Ziarului „Corriere della Sera” i se telegrafiază din Atena că miniștrii plenipotențieri ai triplei înțelegeri au cerut în mod colectiv ca Grecia să suspende prohibirea transitului materialului de războiu pentru Serbia.

RUSIA VA VIOLA NEUTRALITATEA BULGARIEI.

Sofia. — Miniștrii Rusiei, Franței și Angliei au remis guvernului bulgar o notă, anunțând că, în cazul când Bulgaria nu va permite debarcarea trupelor rusești la Burgas și Varna, escadra Mării Negre va bombardarea aceste forturi și va proteja o debarcare forțată.

Deși nota aceasta are în totul caracterul unui ultimatum, guvernul bulgar a cerut timp pentru a răspunde.

În curând se va ține un consiliu de miniștri sub președinția regelui.

Redactor responsabil: Constantin Savu.